

Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Střední odborná škola, Stěžery, Lipová 56

Adresa: Lipová 56, 503 21 Stěžery

Identifikátor školy: 600 011 739

Termín konání inspekce: 1. – 4. březen 2004

Čj.:	09-1076/04-5074
Signatura:	oil fx502

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti zaměřené na výuku matematiky, přírodovědných předmětů (fyzika, chemie, biologie, základy přírodních věd), českého jazyka a literatury, společenskovedních předmětů (dějepis, pedagogika a psychologie, základy společenských věd, společenská kultura, speciální pedagogika a osobnostní a dramatická výchova), odborných ekonomických předmětů (účetnictví, veřejná správa, veřejné finance, ekonomika a sociální politika, technika administrativy, obchodní korespondence) a předmětů výpočetní techniky (výpočetní technika, výpočetní a didaktická technika) v obou realizovaných oborech (viz níže) vzhledem ke schváleným dokumentům a na výchovné poradenství ve školním roce 2003/2004 k termínu inspekce.
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti zaměřené na výuku matematiky, přírodovědných předmětů (fyzika, chemie, biologie, základy přírodních věd), českého jazyka a literatury, společenskovedních předmětů (dějepis, pedagogika a psychologie, základy společenských věd, společenská kultura, speciální pedagogika a osobnostní a dramatická výchova), odborných ekonomických předmětů (účetnictví, veřejná správa, veřejné finance, ekonomika a sociální politika, technika administrativy, obchodní korespondence a předmětů výpočetní techniky (výpočetní technika, výpočetní a didaktická technika) v obou realizovaných oborech vzhledem ke schváleným dokumentům ve školním roce 2003/2004 k termínu inspekce.
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy zaměřené na výuku matematiky, přírodovědných předmětů (fyzika, chemie, biologie, základy přírodních věd), českého jazyka a literatury, společenskovedních předmětů (dějepis, pedagogika a psychologie, základy společenských věd, společenská kultura, speciální pedagogika a osobnostní a dramatická výchova), odborných ekonomických předmětů (účetnictví, veřejná správa, veřejné finance, ekonomika a sociální politika, technika administrativy, obchodní korespondence) a předmětů výpočetní techniky (výpočetní technika, výpočetní a didaktická technika) v obou realizovaných oborech vzhledem ke schváleným dokumentům ve školním roce 2003/2004 (plnění učebních osnov kontrolováno v uzavřeném čtyřletém či kratším cyklu končícím školním rokem 2002/2003 dle zařazení daných předmětů do učebních plánů).

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Střední odborná škola, Stěžery, Lipová 56 je zřizována Královéhradeckým krajem, Wonkova 1142, Hradec Králové jako organizace s příspěvkovou formou hospodaření. Škola sdružuje střední odbornou školu s kapacitou 240 žáků a školní jídelnu s kapacitou 120 denních jídel. Poskytuje úplné střední odborné vzdělání denní formou studia v následujících studijních oborech:

Kód a název oboru	Délka studia	Třídy	Počet žáků
68-43-M/001 Veřejnosprávní činnost	4 roky	1.A, 2.A, 3.A, 4.A	112
75-41-M/006 Výchovná a humanitární činnost	4 roky	1.B, 2.B, 3.B, 4.B	106

K termínu zahájení inspekce studovalo v obou oborech v 8 třídách 218 žáků, počet pedagogických zaměstnanců byl k témuž datu 19.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Sledované předměty vyučovalo v době inspekce celkem třináct učitelů včetně ředitelky a její zástupkyně. Z tohoto počtu pět vyučujících nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Ve dvou případech se jedná o vyučující, které nemají vysokoškolské vzdělání, dále dvě vyučující mají vysokoškolské vzdělání pouze pro výuku na 2. stupni základních škol (jedna z nich zajišťovala výuku přechodně za dlouhodobě nepřítomnou plně kvalifikovanou učitelku) a v jednom případě se jedná o vysokoškolsky vzdělanou učitelku, která vyučuje odborné předměty nepříbuzné jejímu oboru. Personální zajištění výuky bylo v době inspekce ovlivněno dlouhodobou absencí jedné plně kvalifikované interní učitelky. Při skladbě úvazků se vedení školy snaží realizovat výuku jednotlivých předmětů učiteli s příslušnými aprobacemi, ale vzhledem k malé velikosti školy a nízkému počtu učitelů to není vždy možné. Při sestavování úvazků přihlíží rovněž k praktickým zkušenostem učitelů v oborech korespondujících s profilovým zaměřením školy. Pracovnice pověřená funkcí výchovné poradkyně absolvovala požadované kvalifikační studium.

Organizační řád je základní materiál, o který se opírá organizace činnosti a provozu školy. V úvodní části vymezuje předmět činnosti školy, popisuje její řízení, uvádí zastupitelnost funkcí, způsob vedení dokumentace, všeobecné povinnosti zaměstnanců i jejich práva. Dále obsahuje popis pracovních náplní vedoucích pracovníků a uvádí pracovní popisy některých funkcí ustavených organizačním řádem školy. Přílohami jsou podpisové vzory, evidenční listy předaných razítek a organizační schéma školy. Dalšími dokumenty, o které se řízení školy opírá, jsou např. *Statut školy*, *Spisový řád*, *Skartační řád* a směrnice ředitelky školy ke konkrétní problematice řízení školy. Z tohoto pohledu je každoročně zpracován tzv. *Rámcový plán školy* pro školní rok. Shrnuje veškeré důležité údaje školního roku včetně časového harmonogramu a je výchozím podkladem pro krátkodobé plánování. Součástí dokumentace ředitelky je písemné stvrzení, že s výše uvedenými materiály byli všichni zaměstnanci školy seznámeni.

Přenos informací je založen především na denním kontaktu všech pracovníků. Veškeré písemné materiály jsou zaměstnancům k dispozici na vyhrazeném místě a případně vyvěšeny na nástěnce. Od školního roku 2003/2004 je možné využívat i intranet. Organizační zajištění konkrétních akcí, zadání úkolů, určení zastupování v případě nepřítomnosti ředitelky školy apod. jsou vydávány písemně formou vnitřních sdělení. Nedílnou součástí informačního systému jsou porady, které se konají na úrovni vedení, metodických komisí nebo všech pracovníků. Zástupkyně ředitelky se pravidelně setkává s třídními učiteli. Ze všech porad jsou pořizovány zápisy.

Mimo pedagogickou radu, jako poradního orgánu ze zákona, jsou dalšími poradními orgány ředitelky školy metodické komise, studentský parlament a sdružení přátel školy. Pro tento školní rok je ustaveno šest metodických komisí. Scházejí se podle harmonogramu určeného plánem hlavních úkolů a zabývají se mimo jiné mezipředmětovou návazností učiva, aktualizací učebních plánů vyučovaných oborů, výběrem vhodných učebnic, výběrem akcí dalšího vzdělávání apod. Jednání studentského parlamentu a schůzky rodičů vytvářejí zpětnou vazbu pro vedení školy a jsou zdrojem dalších podnětů pro zlepšení její práce.

Velmi dobře je ve škole rozpracován systém uvádění začínajících nebo nově nastoupivších učitelů. Systém zastřešuje zkušená vyučující, která tyto učitele na společných schůzkách seznamuje s pracovním řádem, vedením dokumentace, povinnostmi dozoru a dalšími

zvyklostmi školy. Zároveň zpracovává plán vzájemných hospitací mezi začínajícími a zkušenými učiteli. U těchto učitelů provádí ředitelka školy a její zástupkyně pravidelné hospitace již od druhého měsíce školního roku.

Značný důraz klade vedení školy na zlepšování kvality výchovně-vzdělávací práce školy formou vzájemných hospitací, při nichž si učitelé vyměňují své zkušenosti. Pro každé pololetí školního roku je pro tyto hospitace vytvořen podrobný plán a záznamy z hospitací jsou centrálně zakládány. Plnění plánu hospitací a závěry z nich jsou pololetně vyhodnocovány.

Vedoucí pracovníci školy věnují kontrole výchovně-vzdělávacího procesu formou hospitací příslušnou pozornost. Za 1. pololetí školního roku 2003/2004 uskutečnila ředitelka školy celkem 15 hospitací, její zástupkyně 12 hospitací. Analýza průběhu hodin společně s vyučujícími je doložena jejich podpisy na hospitačních záznamech. Kontroly dalších oblastí práce školy provádějí vedoucí jednotlivých úseků podle neveřejného plánu kontrolní činnosti. Jednotlivé úkoly korespondují s pracovními náplněmi těchto zaměstnanců. Plán uvádí jednotlivé kontrolované oblasti práce školy a frekvenci kontrol. Zvláštní zápisy z kontrol jsou prováděny jen výjimečně, běžně jsou poznatky z kontrol projednávány na poradách vedení a případně s konkrétními pracovníky. Zápisy z kontrol na provozním úseku jsou vedeny formou zápisů do sešitů úklidů a do sešitu závad.

Pro další vzdělávání pracovníků školy je využíváno převážně nabídky Pedagogického centra Hradec Králové. Pro tento školní rok je plánována účast celkem na 58 akcích, každý učitel se zúčastní minimálně jedné vzdělávací akce. Kromě toho organizuje škola i vlastní vzdělávání formou školení či besed. V tomto školním roce to bylo školení k programu Bakalář, školení učitelů výchovným poradcem na práci se žáky s vývojovými poruchami učení a beseda se zástupci Policie ČR na téma kriminalita mládeže.

Ředitelka školy provádí pravidelně dvakrát ročně hodnocení pedagogických pracovníků, které má vliv na výši jejich osobního příplatku. Při tomto hodnocení vychází z daných kritérií a dále z plnění osobního plánu práce každého pracovníka. Tento plán je sepsán a projednán s každým pracovníkem na začátku školního roku.

Personální zajištění výuky z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti učitelů má běžnou úroveň. Organizační zajištění činnosti a provozu školy je funkční a je písemně podloženo řadou konkrétních dokumentů stejně jako systém vedení zaměstnanců. Důraz je kladen na další vzdělávání zaměstnanců, jejich hodnocení i na kontrolní činnost.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vymezené předmětem inspekční činnosti jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Interiéry školy jsou čisté a velmi vkusně esteticky upravené, podnětnost vzhledem k vyučovaným oborům je velmi dobrá. Výuka sledovaných předmětů probíhala v kmenových a dvou odborných učebnách (výpočetní technika, psaní na stroji). Kmenové třídy jsou vybaveny vhodným nábytkem, také jejich estetická úroveň a podnětnost je na vysoké úrovni. V některých z nich jsou umístěny ve skříňkách různé příručky a učebnice. Jedna z nich je svou motivační výzdobou i umístěním vhodných pomůcek upravena pro výuku matematiky.

Odborná učebna pro přírodovědné předměty není zřízena, neboť nejsou pro dané obory profilující.

Pro psaní na stroji je využívána odborná učebna vybavená elektronickými psacími stroji a vhodným kancelářským nábytkem. Židle mají nastavitelnou výšku sedáku, což je důležité

pro získání správných návyků při sezení u psacího stroje. Učebna působí estetickým dojmem, výzdoba se zčásti vztahuje k problematice vyučovaných předmětů.

Odborná učebna výpočetní techniky je vybavena 14 žákovskými a 1 učitelským počítačem, které jsou zapojeny v síti. K dispozici je dále síťová tiskárna, scanner a dataprojektor. Počítače jsou staršího data, jsou pomalejší, ale svými parametry na provozování používaného softwaru (Win95 a MS Office97) stačí. Všechny stanice jsou propojeny v síti a mají přístup na internet. Uspořádání učebny je v souladu s psychohygienickými zásadami školního vyučování - speciální stolky, výškově stavitelné a otočné židle, zatemnění, bezprašné tabule. Nástěnná výzdoba je motivující směrem k předmětu. Žáci mohou učebnu po dohodě s učiteli využívat i ve volných hodinách.

Ve škole je dostatečné množství didaktické techniky (zpětné projektory, radiomagnetofony, videorekordér, CD přehrávač, diap projektor apod.). Ojedinele je umístěná ve třídách, většinou však v kabinetech, a tak snadno dostupná pro všechny učitele. Pro výuku ve všech předmětech mají učitelé možnost kopírovat různé pracovní materiály.

Svazky z učitelské knihovny jsou rozmístěny na několika místech ve škole, některé z nich mají učitelé trvale ve svých kabinetech. Škola odebírá i značné množství vhodných odborných časopisů, k dispozici jsou různé tematicky zaměřené videokazety (přírodovědné předměty, matematika, společenskovední předměty), CD (matematika, společenskovední předměty), tematicky zpracované fólie ke zpětnému projektoru (matematika, fyzika, chemie) a výukové programy (fyzika, chemie).

Žákovská knihovna ve škole není zřízena, po domluvě s učiteli si však mohou odbornou literaturu i časopisy zapůjčovat také žáci.

Kromě předmětu základy společenských věd, pro který nejsou učebnice doporučeny, jsou žáky zakoupené učebnice, cvičebnice a čítanky pro český jazyk a literaturu a zbývající společenskovední předměty vhodně zvolené a funkční.

Pro výuku matematiky mají žáci učebnice a sbírky příkladů zakoupené, pro výuku přírodovědných předmětů mají učebnice doporučené a zakoupené jen v omezené míře. V učitelské knihovně je umístěno 30 svazků učebnic shrnujících středoškolskou matematiku.

Pro většinu sledovaných odborných ekonomických předmětů mají žáci k dispozici vhodné učebnice. Výjimkou je zatím jen předmět veřejná správa.

Pro výuku předmětů výpočetní techniky mají žáci učebnice, které zahrnují především úvod do práce s počítači. Pro další tematické celky učitelé žákům literaturu doporučují, ale netrvají na jejím zakoupení. Učí žáky pracovat s elektronickou návodnou jednotlivých programů a důsledně kontrolují vedení poznámkových sešitů.

Fond pomůcek pro český jazyk a literaturu a společenskovední předměty je skromný, ale postačující. Jedná se o nové atlasy pro dějepis a menší zásobu nástěnných map a další pomůcky vytvářené vyučujícími.

Vybavení školy pomůckami pro matematiku je dostačující. Jsou to např. modely těles, nástěnné obrazy s přehledy vzorců a grafy funkcí, rýsovací potřeby i kalkulačky pro aktuální potřebu žáků.

Pomůcky ve značném rozsahu má škola pro výuku biologie člověka, pro výuku chemie, fyziky a základů přírodních věd (kromě biologických témat) nejsou prakticky žádné.

Učitelé odborných ekonomických předmětů mohou využívat kromě odborné literatury, která je ve škole k dispozici v dostatečném množství, i odborné publikace, časopisy, slovníky, normy, sbírky zákonů a učebnice. Využívány jsou rovněž informace získané na internetu.

Vedení školy se koncepčně zabývá zkvalitňováním materiálně-technického zázemí školy včetně zlepšování materiálních podmínek výuky jednotlivých předmětů. Značné množství

finančních prostředků bylo v posledních dvou letech věnováno na nákup učebních pomůcek, didaktické techniky, výpočetní techniky pro pedagogy, odborné literatury a předplatného odborných časopisů. Dvakrát ročně hodnotí vedení školy požadavky předmětových komisí i učitelů týkající se této oblasti a v rámci finančních možností je realizuje. Potřebná odborná literatura je nakupována aktuálně v průběhu školního roku.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vymezené předmětem inspekční činnosti jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vyučované obory

Ve škole vyučované studijní obory 68-43-M/001 Veřejnosprávní činnost a 75-41-M/006 Výchovná a humanitární činnost jsou realizovány v souladu s údaji uvedenými v posledním Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 18. 1. 2002 pod č. j. 31 859/2001-21 s účinností od 1. 9. 2002.

Výuka probíhá ve škole v souladu s platnými učebními plány. Vedení školy velmi pečlivě rozpracovalo obecně platné učební plány obou vyučovaných oborů pro jednotlivé ročníky. Povolené úpravy učebních plánů jsou respektovány. V oboru veřejnosprávní činnost jsou výběrové předměty ve stávajícím 2. – 4. ročníku využity zejména pro výuku 2. cizího jazyka. Počínaje 1. ročníkem tohoto oboru ve školním roce 2003/2004 je z dotace určené pro výuku výběrových předmětů posílena zejména výuka povinných předmětů účetnictví, výpočetní technika a matematika. Tato úprava je v kompetenci ředitele školy. V oboru výchovná a humanitární činnost jsou realizovány volitelné předměty základy pečovatelské práce, hra na hudební nástroj, hospodářská korespondence a sociální péče. Při kontrole schválených učebních plánů upravených na podmínky školy nebyly zjištěny žádné nedostatky.

Reálná výuka v obou studijních oborech probíhající dle rozvrhu hodin pro školní rok 2003/2004 odpovídala v době inspekce předloženým učebním plánům upraveným na podmínky školy.

Nedostatky byly zjištěny při zajišťování výuky dle platných učebních plánů ve školním roce 2002/2003. Výuka některých předmětů neprobíhala v souladu se stanovenými hodinovými dotacemi správně sestavených učebních plánů a platným rozvrhem hodin, nikoliv však ojediněle, někdy i v delších několikátýdenních obdobích. Jedná se o následující nedostatky:

- výuka základů přírodních věd ve třídě 1.A (týdenní tříhodinová dotace) neprobíhala v období od 24. února 2003 do 24. března 2003 (26. – 29. týden) vůbec a v dalších 13 týdnech se sníženou dotací (celkově bylo odučeno za školní rok 2002/2003 78 hodin),
- výuka matematiky ve třídě 1.B (týdenní dvouhodinová dotace) neprobíhala souvisle dle učebního plánu v 26. – 29. týdnu (odučeny pouze 2 hodiny) a dále v dalších 9 týdnech se sníženou či nulovou dotací (celkově bylo odučeno za školní rok 2002/2003 55 hodin),
- výuka fyziky ve třídě 1.B (týdenní dvouhodinová dotace) probíhala v 10 týdnech se sníženou či nulovou dotací (celkově bylo odučeno za školní rok 2002/2003 54 hodin),
- výuka matematiky ve třídě 2.A (týdenní dvouhodinová dotace) neprobíhala souvisle dle učebního plánu v 26. – 29. týdnu (odučena pouze 1 hodina, celkově bylo odučeno za školní rok 2002/2003 62 hodin),
- výuka matematiky ve třídě 2.B (týdenní dvouhodinová dotace) neprobíhala souvisle dle učebního plánu v 26. – 30. týdnu (odučeny pouze 3 hodiny) a dále v dalších 7 týdnech

probíhala se sníženou či nulovou dotací (celkově bylo odučeno za školní rok 2002/2003 57 hodin),

- výuka chemie ve třídě 2.B (týdenní dvouhodinová dotace) probíhala ve 12 týdnech se sníženou či nulovou dotací (celkově bylo odučeno za školní rok 2002/2003 53 hodin),
- výuka pracovního praktika v 1. skupině (SK 1) ve třídě 2.B (týdenní dvouhodinová dotace) neprobíhala vůbec v 9 týdnech (celkový počet odučených hodin za školní rok 2002/2003 není z důvodu jejich chybného číslování v třídní knize zřejmý),
- výuka matematiky ve třídě 3.B (týdenní dvouhodinová dotace) neprobíhala souvisle dle učebního plánu v 26. – 30. týdnu (odučena pouze 1 hodina) a dále v dalších 6 týdnech probíhala se sníženou dotací (celkově bylo odučeno za školní rok 2002/2003 54 hodin),
- výuka matematiky ve třídě 4.B (týdenní dvouhodinová dotace) neprobíhala souvisle dle učebního plánu v 26. – 30. týdnu (odučeny pouze 2 hodiny) a dále v dalších 5 týdnech probíhala se sníženou či nulovou dotací (celkově bylo odučeno za školní rok 2002/2003 37 hodin),
- výuka tělesné výchovy v 2. skupině (SK 2) ve třídě 4.B (týdenní dvouhodinová dotace) neprobíhala souvisle dle učebního plánu v 1. – 4. týdnu (dle zápisů v třídní knize odučena pouze 1 hodina, celkový počet odučených hodin za školní rok 2002/2003 není z důvodu jejich chybného číslování v třídní knize zřejmý).

Do výše uvedeného výčtu týdnů, ve kterých výuka proběhla se sníženou dotací, nebyly započítány hodiny odpadlé v rámci státních svátků, školních prázdnin či organizace různých akcí školy. Náhrada v jiných než rozvrhem stanovených hodinách proběhla pouze v několika ojedinělých případech a byla započítána do počtu odučených hodin.

Při výuce všech sledovaných předmětů jsou používány platné učební osnovy, které jsou součástí učebních dokumentů realizovaných oborů, či jsou schváleny MŠMT s obecnou platností pro studijní obory středních odborných škol. Učební osnovy sledovaných výběrových předmětů zpracované školou a vymezující jejich obsahovou náplň byly schváleny ředitelkou školy.

Kontrolou třídních knih za období školních let 1999/2000 - 2002/2003 bylo zjištěno, že učební osnovy byly v uzavřeném čtyřletém či kratším cyklu končícím školním rokem 2002/2003 plněny ve všech sledovaných předmětech s výjimkou fyziky, chemie, biologie a matematiky v oboru 75-41-M/006 Výchovná a humanitární činnost a základů přírodních věd v oboru 68-43-M/001 Veřejnosprávní činnost. Tento nedostatek má částečnou souvislost s redukcí hodinových dotací předmětů v mnoha týdnech školního roku (viz výše), ale i s chybějící didaktickou analýzou učiva učebních osnov. Podrobnější informace o neplnění učebních osnov jsou uvedeny v části inspekční zprávy, která se zabývá hodnocením průběhu a výsledků vzdělávání v těchto předmětech.

Kontrolovaná povinná dokumentace školy je vedena v plném rozsahu na předepsaných tiskopisech vzor SEVT, v některých případech (třídní knihy) nemá dostatečnou vypovídací hodnotu. Např. ve třídních knihách 1.B, 2.B, 3.B vedených ve školním roce 2002/2003 nejsou záznamy o konání laboratorních cvičení z biologie (žakovské protokoly z některých z nich byly předloženy), v jiných třídních knihách z téhož školního roku (např. 1.B, 2.A) je uváděna v seznamu vyučovaných předmětů zdravotní tělesná výchova i s podpisem vyučujícího, ačkoliv výuka zmiňovaného předmětu v té třídě vůbec neprobíhala. Některé zápisy jsou velmi nečitelné či obecné, chybné je někdy i číslování odučených hodin (tělesná výchova – 4.B, pracovní praktikum – 2.B). Administrativní chyby zjištěné v dokumentaci byly většinou v průběhu inspekce odstraněny.

Výuka ve školním roce 2003/2004 probíhá v souladu s platnými učebními plány obou vyučovaných oborů schválenými MŠMT. Výuka ve školním roce 2002/2003 nebyla ve výše uvedených případech zajištěna v souladu s platnými učebními plány školy.

Využívané platné učební osnovy nebyly dodrženy v předmětech fyzika, chemie, biologie, základy přírodních věd a matematika. V ostatních sledovaných předmětech byly učební osnovy splněny.

Kontrolu plnění učebních osnov provádějí na první úrovni předsedové předmětových komisí. Předmětové komise byly pověřeny rozpracováním učiva předepsaného učebními osnovami pro jednotlivé předměty do tematických plánů. Předsedové komisí podávají zpravidla dvakrát ročně ředitelce školy písemnou zprávu o stavu plnění tematických plánů a v případě dílčího neplnění navrhuji nápravná opatření. Tyto zprávy jsou však v některých případech formální, neboť neodpovídají zjištěné skutečnosti (viz zpráva předsedkyně předmětové komise o plnění učební osnovy přírodovědných předmětů a matematiky za 2. pololetí školního roku 2002/2003).

Kontrola naplňování učebních osnov není i přes zavedený systém dostatečně účinná.

Rozvrh hodin pro školní rok 2003/2004 je zpracován v souladu s odpovídající vyhláškou a psychohygienickými zásadami školního vyučování. Je něm zařazena dvacetiminutová přestávka a stanovený maximální počet hodin v jednom dni a v jednom sledu je respektován. Zbývající dopolední přestávky jsou desetiminutové.

Organizačním nedostatkem ve školním roce 2002/2003 byla nedůslednost vedení školy při zajišťování plynulé výuky některých předmětů v souladu s platnými učebními plány většinou v souvislosti s dlouhodobou či často se opakující nepřítomností jedné učitelky. Důsledkem bylo nejen neplnění učebního plánu, ale i neplnění učebních osnov v některých předmětech (viz výše).

Ve školním roce 2003/2004 bylo v době inspekce odborné suplování za tuto vyučující, která je opět dlouhodobě nepřítomna, zajištěno.

Školní řád platný ve školním roce 2003/2004 upozorňuje na práva žáků a srozumitelnou a jednoznačnou formou vymezuje jejich povinnosti.

V obou odborných učebnách, ve kterých probíhaly sledované hodiny, jsou na viditelných místech umístěné provozní řady, které stanovují organizační pravidla výuky a preventivně zajišťují bezpečnost žáků.

Vnější i vnitřní informační systém vytvořený školou pro žáky, jejich zákonné zástupce i další veřejnost je pružný a účinný. Opírá se o aktuálně zveřejňované informace a pokyny na informačních nástěnkách školy, o zveřejněné rámcové a měsíční plány činnosti pro daný školní rok, využívána je aktivní spolupráce se studentským parlamentem a práce třídních učitelů. Pravidelně jsou organizovány schůzky s rodiči, vedení školy průběžně spolupracuje se Sdružením přátel a rodičů školy, škola se zúčastňuje prezentačních výstav a do povědomí veřejnosti se dostává i prostřednictvím tisku a vlastních webových stránek.

Organizace výchovně-vzdělávací činnosti školy je většinou promyšlená, zajištění pravidelné výuky za dlouhodobě nepřítomného pedagoga ve školním roce 2002/2003 však vedení školy neřešilo důsledně.

Výchovnému poradenství je ve škole věnována značná pozornost. Plán práce výchovného poradce pro stávající školní rok vychází ze stručného zhodnocení činnosti na tomto úseku v minulém školním roce. Prioritním úkolem pro tento školní rok byla stanovena zvýšená péče o žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a o zdravotně postižené žáky, kterých

bylo ve škole evidováno v termínu inspekce 26. Výchovný poradce vede záznamy o práci s těmito žáky, o spolupráci s jejich rodiči, metodicky vede učitele, koordinuje tvorbu individuálních plánů v případech, kdy je to doporučeno pedagogicko-psychologickou poradnou. Ve školním roce 2003/2004 se výchovný poradce zaměřuje na zařazení témat z oblasti „Úvod do světa práce“ do tematických plánů učitelů a koordinuje v tomto směru mezipředmětové vztahy.

V oblasti profesní orientace zajišťuje výchovný poradce informovanost žáků o možnostech dalšího studia a jejich pracovního uplatnění. Zapůjčuje žákům aktuální materiály, pomáhá s vyplňováním přihlášek, zajišťuje návštěvu Úřadu práce v Hradci Králové.

Dalšími aktivitami v oblasti výchovného poradenství je pořádání besed se školním psychologem pro žáky i učitele, spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou a se speciálně-pedagogickými centry. Běžná je spolupráce s rodiči a preventivní péče v oblasti chování žáků, sledování jejich zvýšené absence apod. Veškerá činnost je zaznamenávána v deníku výchovného poradce, který pravidelně jedenkrát měsíčně konzultuje svoji činnost s ředitelkou školy.

Činnost výchovné poradkyně přispívá ke zkvalitnění výchovně-vzdělávacího procesu školy.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a přírodovědných předmětech

Výuka byla sledována v předmětech matematika, chemie, fyzika, biologie a základy přírodních věd ve všech ročnících, kde je zařazena do učebních plánů. V době inspekce nebyla přítomna vyučující, která výuku ve většině hodin těchto předmětů zajišťuje. Vzhledem k její plánované dlouhodobé nepřítomnosti byla její výuka rozdělena po aktuální změně rozvrhu mezi dvě učitelky školy (matematika, fyzika, chemie, základy přírodních věd) a jednu vyučující – důchodkyni (matematika). Čtvrtá učitelka, která uvedené předměty v době inspekce učila, měla hodiny biologie a základů přírodních věd ve svém stálém pedagogickém úvazku.

Plánování výuky v jednotlivých třídách se řídí tematickými plány zpracovanými vyučujícími s podrobnou obsahovou i časovou strukturou. Tematickým celkům jsou přidělovány přibližné počty hodin v daném měsíci, někdy však bez ohledu na předem plánovanou praxi žáků či prázdniny (např. 3.B – biologie). Kontrolou třídních knih za školní rok 2002/2003 inspekce zjistila, že při výuce přírodovědných předmětů byla zanedbávána její praktická složka. V průběhu školního roku 2002/2003 nebyla realizována žádná laboratorní cvičení z fyziky (1.B), chemie (2.B), v malém hodinovém rozsahu (nižším než doporučují či stanovují učební osnovy) byly realizovány z biologie (1.B, 2.B, 3.B) a základů přírodních věd (1.A, 2.A). V předmětu základy přírodních věd jsou ve třídní knize vedle probírané látky v jednotlivých hodinách i zápisy o aplikacích učiva (fyzika, chemie - 1.A - školní rok 2001/2002) prováděné formou demonstračních pokusů, které však nenahrazují samostatné poznávání žáků v praktických cvičeních. Jednou z příčin, proč nebyly laboratorní práce (praktická cvičení) zařazovány do výuky jako její nedílná součást, byla nejen častá redukce hodinových dotací předmětů, ale i chybějící promyšlený výběr námětů pro tyto práce přizpůsobený materiálním podmínkám školy. Zmiňovaná redukce týdenních hodinových dotací a chybějící potřebné aktuální úpravy tematických plánů v průběhu školního roku byly příčinou neprobrání většinou posledních tematických celků učebních osnov. Nebyla splněna učební osnova chemie (v 2.B - 2002/2003), neboť byl vypuštěn poslední tematický celek učební osnovy Chemie a životní prostředí, a učební osnova fyziky (v 1.B - 2002/2003), neboť byly vynechány poslední dva tematické celky učební osnovy Optika a Jaderná fyzika (žákům byly poslední vyučovací hodinu pouze předány materiály o tomto učivu). Dále nebyla splněna učební osnova matematiky (1.B - 4.B ve čtyřletém cyklu školních let 1999/2000 - 2002/2003), neboť nebyly

probrány tematické celky učební osnovy Úvod do finanční matematiky a Statistika (v plánech byly zařazeny do 2. pololetí 4. ročníku). Výuce biologie ani základům přírodních věd nepředcházela dostatečná didaktická analýza učiva, takže hodinové dotace věnované jednotlivým tematickým celkům byly vzhledem ke stanovenému rozsahu a důležitosti učiva pro daný obor nevyvážené, některé části byly vynechány úplně. Při výuce základů přírodních věd - chemie (v 1.A - 2001/2002) nebylo probráno názvosloví chemických sloučenin, jehož znalost je v učební osnově označena jako jedna z cílových dovedností, dále nebylo probráno učivo z obecné chemie, a to vlastnosti chemických látek, jehož pochopení umožňuje žákům odvozovat konkrétní vlastnosti a chování chemických látek s nimiž se dále postupně seznamují. Ani v minimálním rozsahu nebylo probráno učivo zabývající se chemickými ději v živých organizmech. Při výuce základů přírodních věd - biologie (v 2.A - 2002/2003) se vyučující zaměřila zejména na anatomii a fyziologii lidského organismu, i když právě tato učební osnova neklade důraz na systém, ale na obecné vazby člověk - životní prostředí - společnost. Vyučující neprobrala učivo učební osnovy týkající se podmínek života a lidské populace a prostředí, další témata probrala okrajově (rozmanitost současného života na Zemi - 1 hodina, genetika člověka - 1 hodina). V biologii (v 1.B - 3.B ve tříletém cyklu školních let 2000/2001 - 2002/2003) bylo opět učivo z velké části zaměřeno na biologii člověka. V tomto tříletém cyklu nebyly probrány např. systematický přehled a rozšíření živočichů, základy epidemiologie a celá poměrně rozsáhlá část zabývající se hygienou (této problematice byla věnována pouze jedna hodina - komunální hygiena).

Tematické plány pro školní rok 2002/2003 byly většinou zpracované v souladu s učebními osnovami, pro neprobrané učivo v nich byl vyhrazen dostatečný počet hodin. Pro školní rok 2003/2004 jsou tematické plány v souladu s učebními osnovami sledovaných předmětů.

Hodiny dvou začínajících učitelek měly nižší didaktickou úroveň související s minimální pedagogickou praxí. Výuka fyziky a chemie vedená jednou z nich (vzdělání pouze pro výuku v základních školách) byla charakterizována i některými odbornými chybami a nižšími požadavky na znalosti žáků. Výuka matematiky byla u obou vyučujících bezchybná, u jedné z nich hrála významnou pozitivní roli její dlouholetá pedagogická praxe a její chybějící vzdělání pro výuku ve středních školách nemělo na kvalitu výuky žádný negativní dopad. Absence vysokoškolského vzdělání u učitelky biologie a základů přírodních věd (2.A) byla částečně kompenzována vysokou schopností aplikovat učivo a uplatňovat životní zkušenosti, výše uváděná nedostatečná didaktická analýza učiva však vede k upřednostňování tematických celků blízkých její zdravotnické profesi na úkor jiných témat.

Materiální podpora výuky byla minimální. V žádné z hodin žáci nepracovali s učebnicemi, s tabulkami ani sbírkami příkladů. Ojedinelé bylo využití pracovních materiálů (fyzika, chemie) a zapojení didaktické techniky - videopřehrávače (základy přírodních věd), chybělo využití rýsovacích potřeb na tabuli (matematika). Laboratorní práce ze základů přírodních věd realizovaná v jedné z hospitovaných hodin nevyžadovala kromě hodinek žádné jiné pomůcky.

Všechny hodiny byly charakterizovány svým frontálním pojetím, rozdílná míra aktivního zapojení žáků do vyučovacího procesu byla ovlivněna pedagogickým umem učitelek.

Hodiny dvou zkušenějších učitelek byly vesměs velmi dobře organizačně zvládnuté. Nechyběla úvodní část hodin seznamující žáky s cílem a obsahem hodin, systematickost při výkladu i procvičování učiva, účelná zpětná vazba, individuální přístup, podpora samostatného myšlení žáků i důsledná analýza chyb.

Výuka zbývajících dvou učitelek byla poznamenána zatím minimální pedagogickou praxí. Jedna z nich vedla méně srozumitelný výklad v teoretické rovině bez potřebných aplikací, v jejích hodinách citelně chybělo využívání zpětné vazby. Nedařilo se jí vést žáky k samostatné tvůrčí práci i přes fakt, že měli k dispozici vhodné pracovní materiály či videoukázku související s probíraným učivem. Hodiny druhé z nich byly živější, některé

s účinnější zpětnou vazbou a průběžnou aktivizací žáků prostřednictvím řízeného rozhovoru. V hodinách obou byla někdy méně efektivní výuka pro rychlejší žáky a chyběl shrnující a hodnotící závěr.

Vstupní motivaci, jako nástroj pro zvýšení pozornosti žáků a jejich zájmu o probírané učivo, učitelé nevyužívali. V některých hodinách však nechybělo průběžné motivování žáků, ať již pomocí známek, pochvaly, povzbuzení, řešením křížovky souvisejícím s probíranou látkou, či vhodným spojením teorie s praxí.

Komunikace mezi učiteli a žáky probíhala většinou formou řízeného rozhovoru, ojediněle i v rámci diskuze. Vzájemné vztahy byly přátelské a korektní. Možnost vyjádřit svůj názor, navrhnout alternativní řešení či argumentovat však využívalo velmi málo žáků. Jejich vyjadřování bylo někdy nepřesné z hlediska matematického jazyka či chemické terminologie, ojediněle se těchto nepřesností dopouštěly i vyučující. V hodinách vedených učitelkami bez pedagogických zkušeností někdy převažoval verbální projev nad jakoukoliv aktivitou žáků. Systematické vedení žáků k nácviku delšího slovního srozumitelného projevu a k samostatné tvorbě poznámek do sešitů v hodinách většinou chybělo.

Po individuálním zkoušení žáků následovalo zdůvodnění klasifikace, do hodnocení jejich znalostí se ojediněle zapojovali po výzvě učitelky i ostatní spolužáci. Podrobnější vysvětlení neefektivně diktovaných zadání písemných prací prováděly učitelky někdy až v průběhu samostatné práce žáků. Klasifikace žáků vycházela z dostatečného počtu známek, většinou i z ústního zkoušení. Čtvrtletní práce z matematiky byly realizovány ve školních letech 2002/2003 a 2003/2004 v předepsaném počtu, učitelkami důsledně opravovány a dle zápisů v třídních knihách se žáky v nejbližším možném termínu i analyzovaly. Pouze ojediněle učitelky hodnotily práci žáků v průběhu hodin, jejich závěrečné hodnocení však neprováděly vůbec.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a přírodovědných předmětech jsou hodnoceny celkově jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce a literatuře

Hospitace převážně v literárních hodinách se uskutečnily u obou vyučujících předmětu český jazyk a literatura ve všech ročnících.

Navštívené vyučovací hodiny byly dobře připravené. Pro všechny ročníky zpracovaly obě učitelky tematické plány, které přesně vycházejí z osnov předmětu s hodinovou dotací jednotlivých témat a slouží jako didaktická rozvaha pro přípravu na vyučování. Ve všech ročnících i třídách se plán probíraného učiva kryl se skutečností zaznamenanou v třídních knihách.

Vzhledem k převaze hospitovaných literárních hodin nebylo možné doložit plánovité diferencování látky podle různých schopností žáků nebo s ohledem na diagnostikované poruchy učení. Učitelky však v rozhovorech prokázaly, že mají povědomí o individuálních vzdělávacích potřebách žáků a že je v mluvnickém a slohovém učivu zohledňují například při zadávání samostatné domácí práce. Žáci jsou pozitivně motivováni k účasti v soutěžích.

Vzdělávací cíle byly stanoveny přiměřeně, málokdy však byly jasně vyjádřeny a jejich naplňování nebylo většinou ověřováno rozpravou se žáky. Látku jednotlivých hodin interpretovaly učitelky odborně i věcně správně a s potřebnou mírou zjednodušení. Plná kvalifikovanost obou vyučujících výuku pozitivně ovlivňovala.

Výuka probíhala jak v kmenových třídách, tak i v poloodborné učebně českého jazyka a literatury. Všechny tyto místnosti jsou velmi dobře esteticky i funkčně výtvarně řešené a poskytují podnětné prostředí pro vlastní vyučování.

Využití názoru v jednotlivých hodinách opíraly učitelky zejména o efektivní práci s kvalitními řadami učebnic a namnoženými literárními či literárně teoretickými texty a sešity. Didaktická technika nebyla ve zhlédnutých hodinách využívána, ačkoli například zpětná projekce je vyučujícím k dispozici.

Všechny sledované hodiny měly tradičně frontální stavbu – úvodní motivace cíle, opakování minulé látky, výklad se zápisem základního učiva a plánované shrnutí. Toto schéma se dařilo vesměs dodržet kromě závěrů hodin, kde často nezbyval čas na reflexi dosažení cílů a upevňování učiva i na kontrolu pochopení souvislostí.

Vyučování bylo prostoupené kvalitními interpretacemi literárních textů, odkazy na přední díla světové kinematografie, samostatnou práci s textem, zdařile vedenými řízenými rozhovory s pokusy o problémovou výuku, skupinové a párové vyučování. Pozitivně vyznívaly i přirozené mezipředmětové vazby, jichž učitelky často využívaly. Tím také docházelo k častějšímu motivování aktivnějších žáků v diskusních částech hodin. Vzhledem k relativní pestrosti metod a forem práce se vcelku vhodně střídaly pracovní a oddychové části hodin, což bylo výrazně patrné zejména u zkušenější vyučujících.

Hodiny se odehrávaly v dobré pracovní atmosféře, žáci jsou oslovováni křestními jmény a vztah učitelek k nim se odráží ve vzájemném respektování svých společenských rolí. Příležitosti pro vyjadřování vlastních názorů a postojů žáků učitelky vytvářely. Možnosti žáci využívali v mluvních cvičeních a referátech, méně již při samotné výuce, kdy i přes zařazení řízených rozhovorů nedocházelo k rozsáhlejším slovním projevům, neboť učitelky upřednostňují čas věnovaný výkladu. Komunikační úroveň obou vyučujících je velmi dobrá. Žákyně a žáci mají značné problémy v oblasti spisovného mluveného projevu a ne vždy je jejich mluva opravována vyučujícími.

Ve sledovaných hodinách učitelky často průběžně hodnotily žáky, ale málokdy se vyskytla příležitost pro vzájemné hodnocení žáků a zpětnou vazbu při ukončování témat jednotlivých hodin, což souvisí s již zmiňovaným nedostatkem časového prostoru v jejich závěrech. Klasifikační zkoušení bylo zpravidla doplněno samostatnou prací třídy a ohodnocení známkou odpovídalo aktuálnímu znalostem žáků. Rozhovorem se žáky i učiteli bylo zjištěno, že klasifikace je poměrně častá a v dostatečné míře je zařazováno i ústní ověřování. Překontrolovány byly vzorky žákovských sešitů, maturitních prací i dalších osnovami předepsaných písemných prací. Učitelky je zadávaly v souladu s tématy osnov a přiměřeně nárokům pro jednotlivé ročníky, jsou rovněž využívány k analýze práce s chybou. Záznamy v sešitech většinou obsahují přiměřeně zjednodušené základní učivo a umožňují tak domácí přípravu žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve společenskovědních předmětech (dějepis, pedagogika a psychologie, základy společenských věd, společenská kultura, speciální pedagogika a osobnostní a dramatická výchova)

Hospitace ve výše uvedené skupině společenskovědních předmětů uskutečnila inspekce ve všech čtyřech ročnících.

Jednotlivé vyučovací hodiny byly dobře připravené a v souladu s osnovami zpracované tematické plány se kryly se záznamy v třídních knihách.

Stanovených cílů hodin bylo zpravidla dosahováno, témata měla ve většině případů návaznost a učební látka byla kromě jedné hodiny prezentována odborně správně.

Některé drobné didaktické nedostatky u začínajících učitelů souvisely s jejich krátkou pedagogickou praxí.

Výuka probíhala ve vkusně a funkčně zařízených třídách a učitelé při ní využili slovníků, historických i zeměpisných atlasů, literatury faktu i beletrie. Z didaktické techniky byl použit pouze audiopřehrávač, videotechnika nebyla zařazena, přestože je k dispozici a mohla zejména zpětnou projekcí zefektivnit jednotlivé části hodin.

Organizace jednotlivých hodin byla velmi různorodá, neboť se přizpůsobovala specifice daného předmětu. Nejčastěji však dodržovala tradiční frontální schéma – cíl hodiny, opakování předešlé látky, výklad s řízeným rozhovorem a zápisem a plánované zopakování nových poznatků. Kladem výuky většiny předmětů byly zejména zdařilé úvodní motivace cílů hodin (například prostřednictvím hudby, žákovských zážitků i odkazy na společenské dění), velmi vypracované řízené rozhovory s kvalitními problémovými otázkami, citlivě zařazené herní prvky, samostatná práce s anketou, tvorba úvahy, samostatná práce se slovníky a namnoženými texty.

Vyučující velmi dobře využívali aktualizaci témat, promyšleně volili mezipředmětové vztahy, vytvářeli prostor pro tvořivou dramaturgii tak, aby se dostalo příležitosti všem zúčastněným žákům. Vhodně používali i nonverbální komunikaci, praktické užití názoru, skupinovou práci, multikulturní výchovu i řadu dalších výchovných momentů a v jednom případě i projektové vyučování s intenzivní samostatnou prací žáků v rozsahu několika hodin.

Na druhé straně měly zejména hodiny méně zkušených vyučujících některé typické nedostatky, jakými jsou nedostatek času na závěrečné shrnutí i zhodnocení dosažených cílů s upevňováním poznatků, diktování zápisů do sešitů bez spoluúčasti žáků, přetěžování žáků přílišným množstvím podrobné faktografie vyplývající z nezkušenosti určení základního a rozšiřujícího učiva. Rovněž je opomíjena práce žáků s textem učebnic, což vede k nízkému stupni rozvoje porozumění čtenému odbornému stylu.

Pracovní atmosféra většiny hodin byla uvolněná, vyučující přistupovali až na výjimky k žákyním a žákům partnersky, což se projevovalo v přirozené komunikaci mezi nimi. Relaxační momenty byly patrné zejména v hodinách s výrazně výchovným zaměřením.

Prostor pro žákovskou komunikaci využívali učitelé zejména v řízeném rozhovoru a samostatných mluvních vystoupeních při opakování či výkladu, ale žáci většinou reagovali jednoslovně, souvislejší a rozsáhlejší projevy byly výrazně nespisovné a mnohdy nebyly korigovány vyučujícími.

Průběžné hodnocení a motivaci žáků někteří vyučující praktikují, ale vzájemné hodnocení svých výkonů žáci nejsou zvyklí používat. Učitelé klasifikovali přiměřeně znalostem a dovednostem žáků a měli odpovídající množství známek z jejich písemného i ústního prověřování.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve společenskovědních předmětech jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině vybraných odborných ekonomických předmětů

Inspekční činnost probíhala v předmětech účetnictví, veřejná správa, veřejné finance, ekonomika a sociální politika, grafické předměty (technika administrativy, obchodní korespondence). Navštíveny byly hodiny všech učitelů, kteří těmito předměty ve škole vyučují.

Všichni učitelé mají pro výuku vyučovaných předmětů zpracovány tematické plány, které vycházejí z platných učebních osnov. Ve všech sledovaných hodinách byl žákům sdělen výukový cíl, učivo vždy navazovalo na předcházející látku.

Skutečnost, že dvě z pěti učitelek nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti k výuce, se v její kvalitě negativně odrazila jen minimálně. Po odborné stránce byla výuka vedena bez podstatnějších chyb.

Při vyučování byly často využívány různé nakopírované materiály, v jednom případě i zpětný projektor. Učebnice sloužily zejména k zadávání domácích úkolů, částečně i k procvičování probírané látky ve výuce.

Ve sledovaných hodinách převládaly výkladové metody práce, částečně byly využity i metody upevňovací a klasifikační. Učitelé nejvíce využívali forem frontálních, v grafických předmětech pak formy individualizované. V hodinách většinou převládala práce učitelů nad prací žáků, činnostní charakter měla jen výuka grafických předmětů. Při psaní na stroji jsou žáci důsledně vedeni k užívání desetiprstové hmatové metody, do některých hodin učitelé zařazovali i relaxační pauzy. Hospitované hodiny měly většinou klasickou strukturu. Ve výkladové fázi se učitelé zpravidla snažili o aktivizaci žáků problémovými dotazy, větší důraz však kladli na pamětní zvládnutí probíraného učiva. Zcela chyběla práce s odbornou literaturou. Zápis do sešitů byl žákům velmi často doslovně diktován, a to i ve vyšších ročnících. Závěrečné shrnutí probírané látky a zhodnocení práce žáků v hodinách zpravidla chybělo.

Úvodní motivace byla spíše sporadická, učitelé se spíše snažili o motivaci průběžnou, a to především zadáváním problémových dotazů, využíváním zkušeností žáků z praxe, či poukazováním na možnost aplikovat učivo při řešení konkrétních problémů. V některých hodinách měly motivační charakter i žakovské referáty.

Komunikace mezi žáky a učiteli byla bezproblémová, žáci sice mohou vyjadřovat vlastní názory, nejsou však k tomu učiteli výrazněji motivováni. Většina hodin postrádala rozsáhlejší prostor pro diskusi, žáci nejsou důsledně vedeni k vyjadřování ve větších větných celcích.

K hodnocení žáků užívají učitelé jak ústní, tak i písemné zkoušení. Ústní zkoušení mělo přiměřenou délku i náročnost. Hodnocení žáka bylo vždy zdůvodněné a objektivní. Výsledky písemných zkoušek učitelé se žáky vždy následně analyzují a upozorňují je na častěji se vyskytující chyby. Ústní i písemné otázky však byly zaměřeny spíše na pamětní zvládnutí probrané látky, nikoli na aplikaci při řešení konkrétních problémů.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině odborných předmětů jsou celkově hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů výpočetní techniky

Skupina předmětů výpočetní techniky zahrnuje ve studijním oboru veřejnosprávní činnost předmět výpočetní technika a ve studijním oboru výchovná a humanitární činnost předmět výpočetní a didaktická technika. V průběhu inspekce byly navštíveny hodiny ve všech ročnících, ve kterých výuka probíhá, a u obou vyučujících, které výuku zajišťují.

V souladu s profilem absolventa a jeho uplatněním v praxi posílila škola dotaci výuky výpočetní techniky v oboru veřejnosprávní činnost o tři hodiny nad povinný základ, v oboru výchovná a humanitární činnost je dotace shodná se státním učebním plánem. Z dvouhodinové dotace výuky obou předmětů v 1. ročnících zvolila škola při plánování výuky pro tento školní rok pouze jednu hodinu jako dělenou, druhá je vyučována jako teoretická v kmenové učebně. Vzhledem k cílům výuky, t. j. získání především praktických dovedností při práci s počítačem a aplikačními programy, není toto pojetí vhodné a čas strávený v kmenové učebně je využit částečně neefektivně. Obsah výuky vychází z osnov uvedených v základní pedagogické dokumentaci obou oborů. Tyto osnovy mají učitelé rozpracovány do tematických předmětových plánů. V době inspekce byl ve sledovaných

předmětech a ročnících odučen odpovídající počet hodin a výuka byla v časovém i obsahovém souladu s tematickými plány.

Vyučující byly na výuku vesměs dobře připraveny. Měly pro žáky připravené materiály, zadání prací byla v písemné nebo elektronické formě, skladba hodin byla promyšlená. Cíle výuky deklarované v úvodu hodin byly přiměřené schopnostem žáků i aktuálnímu stavu třídy a byly stanoveny se zřetelem na návaznost předchozího učiva.

Skutečnost, že jedna z vyučujících má pouze střední odborné vzdělání, se v odborné ani pedagogické stránce hospitovaných hodin negativně neodrážela.

Žáci pracovali samostatně na počítačích a využívali možností počítačové sítě. Učitelé používali pro zvýšení názornosti a efektivity výuky dataprojektor.

Pojetí vyučovacích hodin v odborné učebně mělo převážně činnostní charakter. Vyučující dodržovaly klasickou strukturu hodin ve smyslu seznámení žáků s náplní hodiny, zopakování a procvičení minulého učiva, výklad a procvičení učiva nového. Opakování učiva a zkoušení s klasifikací bylo součástí většiny sledovaných hodin a uskutečňovalo se obvykle na jejich začátku. Znalosti a dovednosti žáků byly bezprostředně a objektivně zhodnoceny. Při hodinách opakovacích a procvičovacích pracovali žáci na předem připravených zadáních. Při výkladu nového učiva převládla v některých hodinách forma přednášky, žáci nepracovali souběžně na počítačích a možnost nalézat samostatně řešení dané problematiky dostávali spíše výjimečně. Při procvičování učiva si vyučující vytvářely zpětnou vazbu, práci žáků sledovaly a individuálně, případně frontálně jim pomáhaly. O probíraném učivu si žáci vedou poznámky, které jim jsou částečně diktovány. Hodina probíhající v kmenové učebně byla vedena formou přednášky se snahou o aktivizaci žáků dotazy. Pouze v některých hodinách byl proveden shrnující závěr a zhodnocení práce žáků.

Pro klasifikaci je dostatek podkladů průběžně získávaných ústním zkoušením a hodnocením konkrétních zadání vypracovaných k jednotlivým tematickým celkům. Kázeň v hodinách a zájem i aktivita žáků byly velmi dobré. Komunikace žáků s učiteli byla bezprostřední, spíše neformálního rázu, ale nevybočovala z rámce dohodnutých pravidel. Verbální i neverbální projev vyučujících měl velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů výpočetní techniky jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

V letošním školním roce proběhne ve 4. ročníku testování žáků z některých předmětů v rámci akce „Maturita nanečisto“.

Vedení školy dlouhodobě sleduje a pečlivě vyhodnocuje výsledky rozmístění absolventů školy.

Systematické zjišťování výsledků vzdělávání však ve škole dosud neprobíhá.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy

Celkově jsou průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve vymezené oblasti výchovně-vzdělávací činnosti školy hodnoceny jako dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Institucionální postavení školy

Porovnáním údajů uvedených ve Zřizovací listině Střední odborné školy, Stěžery, Lipová 56 vydané Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje pod čj. 580/12-HK/2001 s účinností od 1. dubna 2001 včetně obou jejích dodatků s údaji v posledním Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení školy do sítě škol, předškolních a školních zařízení ze dne 18. 1. 2002 pod č. j. 31 859/2001-21 s účinností od 1. 9. 2002 byla zjištěna věcná shoda obou dokumentů.

Personální obsazení lyžařských výcvikových kurzů ve školním roce 2003/2004

Personální obsazení lyžařského výcvikového kurzu organizovaného školou ve školním roce 2003/2004 v termínu 11. -16. ledna 2004 pro žáky obou tříd 1. ročníku bylo zajištěno v souladu s Metodickým pokynem MŠMT ČR k personálnímu zabezpečení lyžařských výcvikových zájezdů pořádaných základními a středními školami a ke vzdělávání instruktorů školního lyžování pro lyžařské výcvikové zájezdy ze dne 6. prosince 1993 pod čj. 25 861/93-50, neboť oba instruktoři byli učiteli tělesné výchovy.

Akce školy podporující celkový rozvoj osobnosti žáků

- V rámci dlouhodobé spolupráce s Polyvalentním lyceem v Melunu ve Francii organizuje škola každoročně výměnné pobyty žáků a učitelů s cílem posílit komunikativní dovednosti v cizím jazyku, profesní úroveň žáků (exkurze a besedy s odborníky) a poznávat a porovnávat život v obou zemích.
- Vedení školy podporuje středoškolskou odbornou činnost žáků, 8 jejich prací z 33 postoupilo ve školním roce 2002/2003 ze školního do okresního kola SOČ.
- Sportovní aktivity žáků rozvíjelo ve školním roce 2002/2003 vedení školy organizací dvou sportovních dnů, sportovních kurzů pro různé třídy (cyklistický, lyžařský, plavecký, vodácký, kurz bruslení) a podporou žáků při účasti na různých sportovních soutěžích přesahujících rámec školy.
- Význačná je pravidelná spolupráce školy s různými institucemi (Policie České republiky, okresní ředitelství Hradec Králové, Celní ředitelství ČR, pobočka Hradec Králové, Komerční banka ČR, pobočka Hradec Králové), jejichž odborníci ve škole pravidelně pořádají besedy, dále účast žáků školy na četných kulturních akcích, exkurzích, přednáškách, besedách a výstavách (Senát ČR, Poslanecká sněmovna ČR, Okresní soud v Hradci Králové apod.), což rozšiřuje profesní obzor žáků a formativně je ovlivňuje i v jiných oblastech.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Střední odborné školy, Stěžery, Lipová 56 vydaná Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje pod čj. 580/12-HK/2001 s účinností od 1. dubna 2001 včetně obou včetně dvou dodatků této listiny (bez samostatných jednacích čísel).
2. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení Střední odborné školy, Stěžery, Lipová 56 do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 18. 1. 2002 pod čj. 31 859/2001-21 s účinností od 1. 9. 2002.

3. Pedagogické dokumenty studijního oboru Výchovná a humanitární činnost, číslo oboru 76-45-6, vydalo MŠMT ČR dne 30. srpna 1995, čj. 21 258/95-23, s účinností od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem.
4. Pedagogické dokumenty studijního oboru Veřejnoprávní činnost, číslo oboru 63-69-6, vydalo MŠMT ČR dne 30. srpna 1995, čj. 17 768/95-23, s účinností od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem.
5. Učební dokumenty pro střední odborné školy, studijní obor 68-43-M/001 Veřejnoprávní činnost, schválilo MŠMT dne 13. 5. 2003, čj. 19 468/2003-23, s platností od 1. září 2003 počínaje 1. ročníkem.
6. Učební plány pro oba realizované obory rozpracované na podmínky školy pro všechny třídy ve školním roce 2003/2004 pro celou dobu jejich studia.
7. Učební osnova matematiky pro studijní obory SOŠ, vydalo MŠMT ČR dne 5. června 1990 pod čj. 17 686/90-21 s platností od 1. září 1990 počínaje 1. ročníkem.
8. Učební osnovy matematiky pro střední odborné školy s humanitním zaměřením, schválilo MŠMT dne 21. 7. 1998 pod čj. 23 212/98-23/230 s platností od 1. 9. 1998 počínaje 1. ročníkem.
9. Učební osnovy matematiky pro studijní obory SOŠ a SOU, schválilo MŠMT dne 14. července 2000 pod čj. 21 307/2000-22 s platností od 1. září 2000 počínaje prvním ročníkem.
10. Učební osnova předmětu základy přírodních věd pro studijní obory SOU, ISŠ a SOŠ netechnického směru, vydalo MŠMT ČR dne 20. června 1995 pod čj. 18 269/95-23 s platností od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem.
11. Učební dokumenty pro studijní a učební obory v odborném školství - dějepis, schválilo MŠMT ČR dne 14. 6. 1999 pod čj. 23 094/99-22 s platností od 1. září 1999 počínaje 1. ročníkem.
12. Učební osnova předmětu český jazyk a literatura pro střední odborné školy a čtyřleté studijní obory středních odborných učilišť, schválilo MŠMT ČR dne 19. 7. 1999 pod čj. 25 625 /99-22 s platností od 1. září 1999 počínaje 1. ročníkem.
13. Učební osnovy pro sledované výběrové předměty zařazené do učebních plánů ve školním roce 2003/2004 podepsané ředitelkou školy.
14. Výkaz Škol (MŠMT) V 7-01 o Střední odborné škole, Stěžery, Lipová 56 podle stavu žáků k 30. 9. 2003.
15. Rámcový plán pro školní rok 2003/2004 - Střední odborná škola, Stěžery, Lipová 56.
16. Materiál Povinnosti učitelského dozoru - Střední odborná škola, Stěžery, Lipová 56 ze dne 1. 9. 2003 s podpisem ředitelky školy.
17. Rozpis pedagogických dozorů ve školním roce 2003/2004 - Střední odborná škola, Stěžery, Lipová 56 platný od 1. 1. 2004, ze dne 15. 12. 2003, s podpisem zástupkyně ředitelky školy.
18. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003 – Střední odborná škola, Stěžery, Lipová 56.
19. Personální dokumentace učitelů sledovaných předmětů vedená ve školním roce 2003/2004.
20. Rozvrh hodin všech tříd a učitelů platný ve školním roce 2003/2004 od 9. února 2004.
21. Rozvrh hodin všech tříd platný ve školním roce 2002/2003 uvedený v kontrolovaných třídních knihách z tohoto školního roku.
22. Školní řád Střední odborné školy, Stěžery, Lipová 56 platný od 19. února 2003/2004.

23. Třídní knihy vedené ve školních letech 1999/2000 – 2003/2004.
24. Katalogy všech osmi tříd ve školním roce 2003/2004 a katalogové listy žáků těchto tříd.
25. Katalogy tříd 4.A a 4.B ve školním roce 2002/2003 a katalogové listy žáků těchto tříd.
26. Zápisy ze schůzí pedagogické rady konaných ve školních letech 2002/2003 a 2003/2004.
27. Protokoly o komisionálních zkouškách konaných ve školním roce 2002/2003
28. Tematické plány vyučujících sledovaných předmětů platné pro školní roky 2002/2003 a 2003/2004.
29. Čtvrtletní práce z matematiky napsané ve školním roce 2003/2004 – náhodný výběr prací žáků ze všech tříd.
30. Sešit z fyziky žákyně z 1.B a sešit z chemie žákyně z 2.B vedené ve školním roce 2002/2003.
31. Laboratorní práce z biologie a základů přírodních věd - biologie konané ve školním roce 2002/2003 - výběr provedený učitelkou daných předmětů.
32. Provozní řády učeben výpočetní techniky a psaní strojem platné ve školním roce 2003/2004 a podepsané ředitelkou školy.
33. Zápisy ze schůzek Studentského parlamentu školy a komentáře ředitelky školy k podnětům vzešlých z těchto setkání za školní roky 2002/2003 a 2003/2004.
34. Zápisy ze schůzek Sdružení přátel a rodičů školy konaných ve školních letech 2002/2003 a 2003/2004.
35. Úvazky učitelů Střední odborné školy, Stěžery, Lipová 56 platné od 9. února 2004.
36. Podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelkou školy před zahájením inspekce.
37. Dotazník vyplněný ředitelkou školy před zahájením inspekce.
38. Inspekční zpráva ČŠI ze dne 15. června 2000 pod čj. 091 466/00-5074.
39. Zápis o chybějícím vzdělání některých učitelů ve Střední odborné škole Stěžery ze dne 5. března 2004 podepsaný ředitelkou školy.
40. Materiál k naplňování koncepce materiálního rozvoje školy v letech 2003 a 2004 zpracovaný ředitelkou školy ze dne 16. března 2004.
41. Organizační řád školy ze dne 1. září 2003 včetně jeho příloh.
42. Statut školy ze dne 2. 1. 2004, Spisový řád ze dne 1. 9. 1998, Skartační řád ze dne 24. 1. 1997.
43. Měsíční plány práce ve školním roce 2003/2004.
44. Zápisy z porad vedení ve školním roce 2003/2004.
45. Zápisy z porad pedagogických pracovníků ve školním roce 2003/2004.
46. Zápisy ze schůzek se začínajícími učiteli ve školním roce 2003/2004.
47. Plány práce předmětových sekcí pro školní rok 2003/2004.
48. Plány hospitační činnosti ředitelky školy, zástupkyně ředitelky a vedoucích předmětových sekcí pro školní rok 2003/2004.
49. Plán hospitací začínajících učitelů ve školním roce 2003/2004.
50. Hospitační záznamy vedení školy za 1. pololetí školního roku 2003/2004.
51. Zprávy o splnění tematických plánů učitelů v 2. pololetí školního roku 2002/2003.
52. Plán vzdělávání pedagogů – 2003/2004.
53. Přehled realizovaných akcí dalšího vzdělávání za 1. pololetí školního roku 2003/2004.

54. Neveřejný plán kontrolní činnosti pro školní rok 2003/2004.
55. Vnitřní sdělení ředitelky školy č. 22/03-04, kterým se stanoví kritéria osobního ohodnocení pedagogických pracovníků s účinností od 1. 10. 2003 do 31. 12. 2003.
56. Plán výchovného poradce na školní rok 2003/2004.
57. Deník výchovného poradce vedený ve školním roce 2003/2004.
58. Výchovné poradenství – Hodnocení za školní rok 2002-03.
59. Zápis o nedostatcích v plnění učebních osnov ve školním roce 2002/2003 zjištěných v průběhu inspekce v SOŠ, Stěženy, Lipová 56 konané 1. - 4. března 2004 podepsaný vedoucí inspekčního týmu a ředitelkou školy dne 4. 3. 2004.
60. Zápis o učitelích, kteří nesplňovali v době inspekce, tj. 1. - 4. března 2004, ve Střední odborné škole Stěžery podmínky odborné a pedagogické způsobilosti podepsaný ředitelkou školy dne 5. března 2004.
61. Zápis o nedostatcích zjištěných v průběhu inspekce konané 1. - 4. března 2004 v SOŠ, Stěženy, Lipová 56 podepsaný vedoucí inspekčního týmu a zástupkyní ředitelky školy dne 26. března 2004.
62. Jmenování učitelky s osobním číslem 29 do funkce zástupce ředitelky Střední odborné školy Stěženy, zástupce statutárního orgánu pod čj. PAM 28/99 ze dne 6. dubna 1999 s platností od 1. 5. 1999 do odvolání.

ZÁVĚR

Personální podmínky výuky sledovaných předmětů v průběhu inspekce částečně ovlivnila dlouhodobá nepřítomnost jedné učitelky. Chybějící vzdělání a minimální pedagogická praxe některých z učitelů měly na výuku částečně negativní dopad, a to zejména v oblasti didaktické. Vedení školy začínajícím pedagogům metodicky pomáhá a podporuje další vzdělávání všech učitelů tím, že jim umožňuje účast na vzdělávacích akcích a vede je ke studiu odborné literatury a odborných časopisů. Stanovenými prioritami v oblasti řízení jsou spolupráce s poradními orgány, systematická kontrola práce zaměstnanců a jejich hodnocení podle pevně stanovených pravidel.

Interní dokumenty školy jsou zpracovány velmi přehledně a účelně.

Velmi dobré prostorové podmínky školy, estetická výzdoba a podnětnost prostředí vytváří kultivované zázemí pro vzdělávání a výchovu žáků. Standardní vybavení školy pomůckami pro výuku většiny sledovaných předmětů (chybí pouze pomůcky pro chemii a fyziku, které nejsou profilovými předměty) umožňuje plnění učebních osnov v plném rozsahu.

Škola využívá platné učební plány schválené MŠMT a rozpracované vhodnou formou na podmínky školy. Jejich plnění bylo ve školním roce 2002/2003 negativně ovlivněno nedůsledností vedení školy při zajišťování plynulé výuky v případě dlouhodobějších či častěji se opakujících se absencí učitelů.

Ve všech sledovaných předmětech jsou využívány platné učební osnovy schválené MŠMT. Četné nedostatky zjištěné při plnění učebních osnov matematiky a přírodovědných předmětů byly většinou způsobeny zanedbáváním praktické složky výuky, nedostatečnou didaktickou analýzou učiva a nedůslednou kontrolou jejich plnění. Podíl na tomto nedostatku měl mnohdy i nízký počet hodin odučených v průběhu školního roku.

Výchovné poradenství přispívá ke zkvalitňování výchovné a vzdělávací práce školy.

Kontrolovaná povinná dokumentace je vedena v plném rozsahu, v některých případech však s nižší vypovídací hodnotou o průběhu výchovně - vzdělávacího procesu.

Tradiční metody a formy práce používané učiteli ve vyučovacích hodinách motivovaly k aktivnímu zapojení do výuky pouze některé žáky, výjimku tvořily hodiny českého jazyka

a literatury a některé hodiny společenskovedních předmětů, kde efektivita práce žáků byla vyšší.

Rezervy vidí inspekce při vedení žáků k větší samostatnosti, ať již v souvislém mluveném projevu, vlastní tvorbě poznámek či tvořivějšímu přístupu k výuce.

Vedení školy používá některé nástroje pro zjišťování výsledků vzdělávání a tyto výsledky následně analyzuje.

Pedagogický kolektiv prošel od poslední inspekce četnými personálními změnami, které částečně zvýšily procento kvalifikovaných učitelů ve škole. Výrazné zlepšení materiálních podmínek výuky souvisí hlavně s využíváním dostatečného množství výpočetní techniky, a to nejen při výuce, ale i jako interní komunikační prostředek. Ve výchovně-vzdělávací práci školy došlo v porovnání s výsledky inspekce konané ve školním roce 1999/2000 (Inspekční zpráva ČŠI ze dne 15. června 2000 pod čj. 091 466/00-5074) k částečnému snížení kvality výuky přírodovědných předmětů v důsledku neplnění učebních dokumentů. Naopak bezchybně byly upraveny na podmínky školy v porovnání s poslední inspekcí učební plány pro oba realizované obory.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jana Kocábová	Jana Kocábová v. r.
Člen týmu	Ing. Tomáš Hrubý	Tomáš Hrubý v. r.
Člen týmu	PaedDr. Pavel Jankovský	Pavel Jankovský v. r.
Člen týmu	Ing. Miloslav Jirsa	Miloslav Jirsa v. r.

V Hradci Králové dne 21. dubna 2004

Datum a podpis zástupkyně ředitelky školy (zástupce statutárního orgánu) stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 26. dubna 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Ing. Irma Nováková, zástupce statutárního orgánu	Irma Nováková v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj ČŠI, Vodelova 1338, 500 02 Hradec Králové. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnoticí stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-05-12	09-1076/04-5074

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.